

Eurofedop Congres: Ethiek en Werken in de Publieke Sector

De Pier in Scheveningen 28, 29 en 30 oktober 2010

Donderdag 28 oktober 2010

Opening

De voorzitter van Eurofedop, Fritz Neugebauer, opent de zitting en heet de aanwezigen hartelijk welkom op deze bijzondere plaats in Scheveningen. Spijtig genoeg zijn een aantal genodigden waaronder de vertegenwoordiger van de EVP bij het Europees Parlement, mevrouw Ria Oomen-Ruijten, verhinderd de bijeenkomst bij te wonen.

De voorzitter staat kort stil bij de belangrijkste ontwikkelingen die zich in Europa voor doen. Dit in relatie met het onderwerp dat in dit Congres besproken wordt.

Bert van Caelenberg, Secretaris-generaal van Eurofedop, zet kort uiteen waarom het noodzakelijk is om in deze tijd aandacht te besteden aan het thema Beroepstrots. Een thema dat in Nederland volop in discussie is. Hij geeft aan dankbaar te zijn dat het mogelijk is geworden om het boek Beroepstrots, met hulp van het A&O fonds Rijk, in het Engels te laten vertalen. De deelnemers aan het Congres krijgen een exemplaar van deze Engelse versie uitgereikt.

Eric de Macker, voorzitter CNV Publieke Zaak, verwelkomt, mede namens de voorzitter van de ACP Gerrit van der Kamp, alle deelnemers. CNV Publieke Zaak en ACP willen graag met de aanwezige collega's praten over dit thema dat in Nederland volop in discussie is. Beroepseer en beroepstrots staan op de agenda omdat ambtenaren steeds vaker te maken hebben met agressie en geweld tijdens de uitoefening van hun werk.

Beroepszeer, ruimte voor probleembewustwording

Inleiding door Gabriel van den Brink

Beroepseer maar ook beroepszeer kent een lange geschiedenis. Dat heeft te maken met de emancipatie van de burger. Die ontwikkeling is rond de Franse revolutie gestart. De burger is in de loop van de jaren steeds mondiger geworden. Tegenwoordig bepaalt vooral de burger wat hij wel of niet wil en moet de professional daar dienstbaar aan zijn. De rol van de professional verandert. In het verleden koos men om in de publieke sector te gaan werken vanwege goede arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden. Nu kiest men vooral voor de inhoud van het werk en het daarbij dienstbaar kunnen zijn aan de samenleving. Echter de mondigheid van de burger kent ook zijn prijs. De ambtenaar krijgt steeds meer te maken met agressie en geweld. Ook komt er steeds meer regelgeving en toezicht waaronder de professional zijn werk moet verrichten. Dat schrikt af en maakt het werk minder interessant. Daarom moet hierover dus worden gediscussieerd tussen de verschillende deelnemers die zich met de inhoud van het werk bezig houden. Niet alleen door professionals maar ook door opdrachtgevers en de toezichthouder. Die dialoog is in Nederland al enige tijd gaande maar op Europees niveau nog niet echt breed in discussie gebracht. Daar kan dit congres ook toe bijdragen. Vakbonden moeten bewust deze discussie opzoeken en hierin een rol vervullen. Dat is de uitdaging voor de toekomst.

Beroepstrots

Inleiding door Eric de Macker

Waarom kiest men voor de publieke sector? Waarom wil men zich dienstbaar maken aan de samenleving? Wat zijn de bedreigingen? Waarom moet een vakbond hier aandacht aan besteden? Hoe wordt met ambtenaren om gegaan? Hoe kan de vakbond er zorg voor dragen dat een ambtenaar een belangrijke rol in de samenleving kan vervullen? Deze vragen zijn de afgelopen jaren regelmatig gesteld. De discussie over beroepseer, beroepstrots, ethiek en integriteit loopt in Nederland al lange tijd. Onze leden vragen hier aandacht voor. Onze positie is anders dan in veel andere Europese landen. Wij kennen een sociale dialoog en het overlegstelsel biedt de vakbond de mogelijkheid om hierover met de werkgever te overleggen en resultaten te bereiken. De ervaringen van Nederland kunnen we nu delen zodat ook de collega's in andere Europese landen die rol ook naar zich toe kunnen trekken. Ook op Europees niveau moeten Europese vakbonden de dialoog aan gaan. Daarnaast zijn er ontwikkelingen die de vakbonden er toe dwingen om een duidelijke positie in te nemen. Door de vergrijzing ontstaat er een tekort aan arbeidskrachten. Ook in de publieke sector. De druk om de toekomstige arbeidskrachten zal ook gevolgen hebben voor het vinden van voldoende arbeidskrachten in de publieke sector. Vakbonden moeten dus aantrekkelijk blijven en op dit gebied jongeren kunnen aanspreken zodat ook zij een bewuste keuze maken om in de publieke sector te gaan werken. Ondersteuning van de professional om zijn of haar taak goed uit te voeren biedt kansen om ook op dit terrein resultaten te bereiken.

Overhandiging van het boek "Beroepstrots" aan Pieter Omtzigt

Door de voorzitter van de Stichting Beroepseer wordt een korte uiteenzetting gegeven op het ontstaan van het boek Beroepstrots en het ontstaan van de Stichting Beroepseer. De Stichting is een netwerk welke probeert om Beroepstrots en Beroepseer op de politieke agenda te krijgen. De Engelse versie van het boek is bedoeld om de collega's in de andere Europese landen te helpen de dialoog over dit thema in gang te zetten. Eric de Macker legt uit dat aan de deelnemers een Engelse versie van het boek Beroepstrots wordt uitgereikt. De Engelse versie is bekostigd door het A&O fonds Rijk en het eerste exemplaar wordt uitgereikt aan Pieter Omtzigt als vertegenwoordiger van het Europees Parlement.

Pieter Omtzigt dankt Eurofedop en CNV Publieke Zaak voor het initiatief om het boek op Europees niveau onder de aandacht te brengen. De discussie is zinvol omdat er grote veranderingen gaande zijn die invloed hebben op het functioneren van werknemers in de publieke sector. We staan voor de keuze om te kiezen voor een systeem waarin de burger meer zeggenschap heeft of de overheid door middel van regels en wetten de samenleving dicht te reguleren. Juist in deze tijd van economische crisis is een discussie hierover nuttig en noodzakelijk. Dus een dialoog met de vakbonden en de professionals zelf is een goede gedachte en moet in gang gezet worden.

Discussie met de zaal

Onder leiding van Aaldert Mellema en Loek Lablans

De Franse vertegenwoordiger van de CFTC (Telecom) reageert op de inleiding van de heer Van der Brink. Frankrijk kent een lange geschiedenis rond de sociale dialoog. Arbeidsvoorwaardenonderhandelingen bestaan daar al lang. De discussie over Beroepstrots is echter geen onderwerp bij deze onderhandelingen. Echter ook in Frankrijk wordt onderkend dat deze discussie noodzakelijk is, gegeven het feit dat de burger mondiger wordt. Rond beroepstrots is er echter nog niet veel vastgelegd. Binnen de Beroepsraad Post en Telecom is daar een aanzet aan gegeven maar uiteindelijk nog niet definitief gerealiseerd.

Bert van Caelenberg vraagt zich af of het in dit kader misschien ook zinvol is om te kijken naar wat de marktwerking in de publieke sector in Nederland voor gevolgen heeft op het onderwerp Beroepseer en Beroepstrots.

De heer Van der Brink geeft aan dat die marktwerking op dit moment bij de professional als negatief wordt ervaren. Het heeft het functioneren van de professional niet verstevigd. Juist door regeldruk en toezicht zetten het uitvoeren van het werk behoorlijk onder druk.

Een en ander wordt bevestigd door de vertegenwoordigers van de Engelse vakbond voor gevangenenbewaarders (POA). Juist de privatisering van het gevangeniswezen heeft een negatief effect gehad op het uitoefenen van dit vak. Economische motieven maken het niet meer mogelijk dat de werknemer zijn vak professioneel kan uitoefenen.

Aan de deelnemers wordt gevraagd of de collega's vakbonden vinden dat zij een rol moeten vervullen bij de discussie over Ethiek, Beroepseer en Beroepstrots.

De vertegenwoordiger van CTFC (Gezondheidsdiensten) geeft aan dat vakbonden betrokken zijn bij het human resource management en daardoor praten over de inrichting en de uitvoering van het vak. Echter de daarover afgesproken regels staan onder druk door dat andere elementen en grote rol zijn gaan spelen. Daar moeten vakbonden goed op inspelen zonder daarbij de eerder afgesproken waarden uit het oog te verliezen.

Eric de Macker stelt vast dat Nederland toch niet zo vooruit loopt als vaak gedacht wordt. In de Nederlandse situatie kennen we bepaalde waarden en tradities en een vaste rechtspositie maar ook daar moet steeds opnieuw over worden gediscussieerd en worden nagedacht.

Vrijdag 30 oktober 2010

Inleiding door de dagvoorzitter Patrick Feij

Patrick Feij, penningmeester CNV Publieke Zaak, leidt in het kort de tweede dag in. Hij refereert aan wat de verschillende sprekers op de eerste dag over beroepstrots hebben gezegd. Daarbij is er ook aandacht besteed aan de economische crisis en de gevolgen die dit heeft voor ambtenaren en functionarissen werkzaam in de openbare sector. Naar het oordeel van de diverse sprekers is beroepseer en beroepstrots een onderwerp dat hoog op de agenda moet worden geplaatst.

Bureau Integriteitbevordering Openbare Sector BIOS)

Inleiding door Suzanne Verheij

Mevrouw Verheij legt uit dat het bureau Integriteitbevordering tot taak heeft organisaties in de openbare sector te ondersteunen bij het ontwikkelen van een integriteitprotocol. Zij doet dit door middel van scholing, seminars, lezingen etc. In Nederland is

de werkgever in de openbare dienst verplicht een integriteitprotocol te hebben. Het bureau wordt gefinancierd door de Minister van Binnenlandse Zaken maar het Bureau staat op afstand van het ministerie zodat zij zonder last en ruggespraak kan functioneren. De meeste diensten die het Bureau levert zijn gratis of worden tegen kostprijs geleverd. Het Bureau adviseert dus de werkgever. Er zijn geen directe contacten met andere organisaties zoals vakbonden. Dat is in de toekomst echter wel de bedoeling. Op Europees niveau zijn er contacten met andere diensten en organisaties die zich met het ontwikkelen van een integriteitprotocol bezig houden. Op verzoek worden in andere landen worden ook lezingen in die landen gegeven. Mevrouw Verheij ligt de verschillende methodes en instrumenten toe die het Bureau hanteert bij het, in overleg met de werkgever, ontwikkelen van een integriteitprotocol.

Inleiding door prof. Dr. Badura

De heer Badura geeft aan dat het van moed spreekt om over het onderwerp beroepseer, beroepsethiek, ethiek en integriteit te spreken. De laatste jaren is door vooral de economische ontwikkeling de spanning in de samenleving toegenomen waardoor integriteit en het eerlijk en oprecht functioneren zwaar onder druk is komen te staan. Daarnaast doen zich op Europees gebied in praktisch alle aangesloten landen verregaande bezuinigingen voor in de openbare sector. Dat veroorzaakt ook spanningen op de arbeidsmarkt en het wordt steeds moeilijker voldoende nieuwe werknemers aan te trekken die bereid zijn in de openbare sector te gaan werken. De Europese Commissie is zich er van bewust dat het opnieuw vast stellen van de juiste waarden en normen essentieel is. Daarbij hoort ook een goed en verantwoord ethisch handelen. Een sociaal en menswaardig Europa moet gezamenlijk ontwikkeld worden. Wat betekent dit voor de openbare dienst en voor het functioneren van de ambtenaren in de openbare dienst? Ook in de openbare dienst moeten waarden en normen duidelijk vastgelegd worden. Op Europees niveau bestaat daar geen gezamenlijk gedragen gedragscode voor waar men in het eigen land op zou kunnen voortbouwen. Ethisch handelen, integriteit en beroepstrots moet dus nationaal op de agenda komen en besproken worden. Vervolgens dient het resultaat van het hierover gevoerde overleg in regelgeving en wetgeving vastgelegd te worden. Werkgevers en werknemers moeten hiertoe het initiatief nemen en de discussie in gang zetten. Ethiek en integriteit moeten vooral in het openbaar bestuur verankerd worden zodat ambtenaren met trots hun beroep kunnen uitoefenen. Verder dient door middel van scholing een ander bespreekbaar worden gemaakt. Ook in het werkoverleg moet het onderwerp aan de orde komen. Druk op het openbaar bestuur moet er toe leiden dat bewust de discussie wordt aangegaan om ethiek en integriteit een nieuwe moderne toekomst te geven.

Praktijkvoorbeeld

Inleiding door Viorel Rotila (FSSDR)

De heer Rotila beschrijft hoe in de gezondheidszorg in Roemenie met integriteit en ethiek wordt om gegaan. Roemenie kent geen protocol of regels. Op dit gebied moet er nog veel ontwikkeld worden. Veel werknemers hebben nog niet de kwaliteiten of capaciteiten om inhoud te geven aan de noodzakelijke waarden en normen. Daarnaast speelt een grote rol de enorme bezuinigingen die in de gezondheidszorg plaatsvinden. Werknemers moeten flink op hun inkomen inleveren en dat heeft gevolgen voor hun opstelling en

houding. De kwaliteit van integriteit stijgt naarmate men beter betaald wordt. De vakbonden in Roemenie hebben hierin een verantwoordelijkheid te dragen. Door middel van scholing moet, ook in Roemenie, de discussie over ethiek en integriteit bespreekbaar worden gemaakt. Ook de overheid draagt hiervoor verantwoordelijkheid en zal middelen beschikbaar moeten stellen om deze discussie te kunnen ondersteunen.

Discussie met de zaal onder leiding van Aaldert Mellema

Gerrit van der Kamp (ACP) geeft aan dat er grote verschillen zijn te constateren in de diverse presentaties. Opvallend daarbij is dat er geredeneerd wordt vanuit de organisatie en niet vanuit de ambtenaar zelf. Zo is er bij de Nederlandse Politie een integriteit-protocol opgesteld maar door de organisatie zelf en niet in overleg met de betrokken functionarissen. Het protocol functioneert niet omdat de betrokken functionarissen zich daar niet in herkennen. Dergelijke protocols moeten en kunnen alleen tot stand komen in samenwerking met het werkveld. Dus inschakeling van vakbonden ligt voor de hand en hierin zouden we met elkaar op dit Congres moeten discussiëren.

De heer Badura onderschrijft de opvattingen van de heer Van der Kamp en geeft aan dat uit de presentatie van BIOS, dat ook duidelijk naar voren gekomen is. BIOS richt zich op de werkgever en niet op de professional zelf. Ethiek en integriteit laten zich niet van bovenaf verordonneren. Men moet naar de professional luisteren en op basis van een dialoog tot een gedragen protocol komen. De discussie over waarden en normen moet echter wel rekening houden met wat in het desbetreffende land gangbaar is en kan niet vanuit Europa aan de landen opgelegd worden.

De heer Rotila wijst er op dat in Roemenie sprake is van een complexe situatie waarbij het morele bewustzijn, ook in de samenleving, moet veranderen. Echter de financiële perikelen in Roemenie bemoeilijken die situatie.

De vertegenwoordigers van CFTC delen mee dat in Frankrijk integriteit in het ambtelijk statuut is vastgelegd en dat via opleidingen hieraan aandacht wordt besteed. Echter naar de mening van CFTC staat en valt een en ander bij goed burgerschap. Daarnaast lijkt het voor de hand te liggen om sancties op te leggen wanneer integriteit niet in discussie wordt gebracht. Echter de vraag is wie legt het op en aan wie?

Thijs Jansen onderschrijft de opvatting van de CFTC en vindt dat de beroepsgroep vooral zelf een juridisch kader moet opstellen dat gebruikt kan worden bij misstanden binnen de beroepsgroep. Professionals moeten elkaar onderling kunnen aanspreken op het goed uitoefenen van hun beroep en daar maatregelen op toe passen wanneer een lid van de beroepsgroep zich vergaloppeert.

Praktijkvoorbeeld

Inleiding door Jorge Andrada van SATSE

Beroepstrots is nuttig en noodzakelijk. Op dit gebied is er in Spanje veel ontwikkeld vooral in de gezondheidssector. Werkgevers zijn en blijven verantwoordelijk voor een goede integriteit. Zij moeten de discussie aanvangen en met de werknemers of hun vertegenwoordigers in gesprek gaan over de juiste toepassing en noodzakelijke regelingen. Medewerkers moeten trots kunnen zijn op het vak dat zij uitoefenen. Dat bevordert ook het integer handelen van de individuele medewerker. Er zijn echter, ook in Spanje, bedreigingen die de discussie over integriteit en beroepstrots onder druk zetten. Een ver-

regaande individualisering is daar een voorbeeld van. Voor het uitoefenen van het vak worden bepaalde voorwaarden opgelegd en bepaalde capaciteiten gevraagd. Die kunnen alleen door middel van opleiding en scholing ontwikkeld worden. Daar moeten vakbonden een nadrukkelijk rol in vervullen. Maar zij moeten er ook voor zorgen dat de werknemer zelf betrokken is en betrokken wordt bij het discussiëren over de noodzakelijke waarden en normen die behoren bij het goed uitvoeren van het beroep. Daar horen ook goede arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden bij zodat een medewerker gedurende een lange tijd in het beroep kan uitoefenen. Dat leidt tot een hoge professionaliteit en tot beroepstrots. De discussie moet steeds opnieuw gevoerd worden zodat integriteit en beroepseer ook gemoderniseerd worden en met de tijd meegaan. Er wordt een aantal voorbeelden getoond van een campagne die door SATSE in de afgelopen jaren rond het thema Beroepstrots is gevoerd.

Praktijkvoorbeeld

Inleiding door Anneke de Jong

Er is onderzoek gedaan naar Beroepstrots en het vertrouwen dat men in een beroep heeft. Daaruit blijkt dat de gezondheidssector op de vierde plaats staat en politieke ambtsdragers op de laatste plaats. Echter er hangen ook mythes rond bepaalde beroepen die een ander beeld geven van het beroep. Er worden ook voorbeelden gegeven wat werknemers zelf ervaren als men trots op zijn of haar beroep is of wat nodig is om trots te zijn.

Forumdiscussie onder leiding van Aaldert Mellema met Willy Russ (DBB), Ester Reyes Diaz (SATSE), Anneke de Jong en Gabriel van de Brink

Vraag: wat kunnen en moeten vakbonden doen om meer aandacht te geven aan beroepstrots, ethiek en integriteit?

Ester Reyes: schetst de situatie zoals die was. De ambtenaar was deskundig en was voor de samenleving de deskundige. Nu mondigheid toeneemt, is de situatie ingrijpend veranderd. Burger en ambtenaar zijn gelijkwaardig en dat brengt andere verhoudingen met zich mee. Werknemers moeten zich dus aanpassen en via opleidingen en studie permanent aan hun professionaliteit werken. Erkenning van professionaliteit van de ambtenaar is nodig om de positie van de ambtenaar duidelijk te profileren.

Willy Russ: waarom moeten vakbonden de bal op pakken en waarom zijn de politici hiervoor niet verantwoordelijk? We weten wel beter en in Duitsland wordt al heel lang aandacht gevraagd voor de professionele ambtenaar. Vakbonden hebben diverse publiciteitscampagnes in gang gezet om het beroep zichtbaar te maken. Maar eigenlijk is dat een taak van de overheid om op te komen voor de professionele ambtenaar. Beroepstrots vraagt ook om een goede beloning en ook daar moeten vakbonden voor blijven vechten.

Gabriel van der Brink: strijd moet gevoerd worden en vakbonden moeten hun partners weten te vinden om draagvlak te vinden voor het verbeteren van het image van de ambtenaar. De taal van het geld moet doorbroken worden. Vakbonden moeten strijden voor een ander mensbeeld. Vooral christelijke vakbonden hebben die taak en verantwoordelijkheid.

Anneke de Jong: beroepsgroepen hebben een belangrijke rol om zichtbaar te maken wat er binnen hun beroepsgroep aan de orde is en samen met de vakbonden tot actie overgaan om de professionaliteit onder de aandacht te brengen van de samenleving.

Wilhelm Gloss (OBD): werknemers kunnen toch van werkveld of werkinhoud veranderen wanneer zij vinden dat hun professionaliteit weinig serieus genomen wordt?

Anneke de Jong: dat is in principe het paard achter de wagen spannen. Het is zeer aan te bevelen om juist meer te doen aan het verbeteren van die ontbrekende professionaliteit.

Ester Reyes: de gezondheidssector is zeer verschillend georganiseerd. In sommige landen is dat een openbare dienst en in andere landen is dat juist de private sector. Ook dat heeft invloed op de kwaliteit van de het werk en het handelen van de professional.

Vraag: welk advies geeft het forum aan de zaal mee?

Ester Reyes: beroepstrots moet bevorderd worden en zichtbaar worden in de samenleving.

Willy Russ: de samenleving moet gaan inzien dat werken in de openbare sector zinvol, noodzakelijk en professioneel is.

Gabriel van der Brink: geloof in het uitoefenen van je beroep. Geloof is oneindig.

Zaterdag 30 oktober 2010

Inleiding door Eric de Macker (CNV Publieke Zaak)

Met een kort filmpje leidt Eric de afrondende zitting van het Congres in. Hij stelt dat in Nederland ambtenaren grote moeite hebben met de opvattingen die de burger vaak over ambtenaren hebben. Het verbeteren van het imago van de ambtenaar is een taak van de vakbonden. Dat is ook nodig om er in de toekomst voor te zorgen dat het werken in de publieke sector aantrekkelijk is en blijft. Zonder ambtenaren is er namelijk geen samenleving en een goed functionerende overheid is in het belang van de burger en de samenleving. Nederlandse ambtenaren zijn trots op hun werk maar hebben grote moeite met de wijze hoe men in het algemeen denkt over ambtenaren. De goede daden van ambtenaren komen nooit in beeld maar er wordt wel uitgebreid over geschreven in de krant als ambtenaren iets fout doen. Dat is nooit de schuld van de politiek maar altijd van de ambtenaar. Tastbare resultaten van ambtenaren worden niet zichtbaar gemaakt.

Beroepseer en beroepstrots moeten uitgedragen worden door organisaties en vraagt om goed leiderschap. De organisatie moet achter de ambtenaar staan en zichtbaar maken wat de ambtenaar presteert. Het personeelsbeleid vraagt op dit gebied om aanpassing.

Honoreer goede prestaties. Slimmer werken is een project waar CNV Publieke Zaak goede ervaringen mee heeft in de zorgsector en wat vooral een goede professionele opstelling stimuleert. Verminder op die manier de kolf tussen de ambtenaar en de samenleving. Als voorbeeld laat Eric een film zien over een in Amerika bestaande traditie om jaarlijks een week lang de werknemers in openbare dienst in het zonlicht te zetten. Een conclusie kan dus zijn dat vakbonden er voor moeten zorgen dat de samenleving trots is op de ambtenaar die zijn werk goed, efficiënt en gedegen uitvoert.

Inleiding door Gerrit van de Kamp (ACP)

Gerrit stelt vast dat dit Congres ons terug brengt bij het ontstaan van de vakbeweging. Immers vakbonden zijn ontstaan vanuit beroepsgroepen. Opnieuw staat de beroepsgroep

en het functioneren van de beroepsgroep centraal. Vooral het feit dat de samenleving negatief denkt over bepaalde beroepsgroepen en het functioneren daarvan. Vakbonden in Nederland zijn altijd met de inhoud van het beroep bezig. Niet voor niets zijn wij een vakbond. Een goede uitoefening van het vak begint bij een goede opleiding. Daar bemoeien vakbonden zich mee. Echter de toenemende bureaucratie en regelgeving frustreren voor een groot deel een goede uitoefening van het vak. Het probleem zit niet bij de professional maar bij de overheid die door middel van toezicht en regelgeving de uitoefening probeert te beïnvloeden. Vakbonden moeten dus pleiten voor ruimte voor de professional. Een discussie die er toe moet leiden dat de uitoefening van het vak centraal staat. Niet het afleggen van verantwoordelijkheid of het beschrijven hoe de taak is uitgevoerd maar welk resultaat is bereikt die bij de uitoefening van die taak hoort. Daarnaast horen de vakbonden op Europees niveau aandacht te hebben voor de uitoefening van het vak in de verschillende landen. Kies je voor Europa, voor open grenzen dan heb je verantwoordelijkheid voor de uitoefening van het vak in de diverse landen. Elkaar helpen bij het verbeteren van de kwaliteit van het vak en het verbeteren van de positie van de professional. Op Europees niveau moeten vakbonden de discussie aan over de wijze waarop spelregels rond ethiek, integriteit, beroepseer en beroepstrots niet van bovenaf worden opgelegd maar in samenwerking met de professional tot stand worden gebracht.

Inleiding door Alexandrien van der Burgt-Franken (Stichting Beroepseer)

Deze conferentie heeft geleerd dat er grote verschillen bestaan rond het uitoefenen van het beroep in Europa. Er zijn daar ook oorzaken voor aan te geven. Dus op Europees niveau is er nog veel werk aan de winkel om beroepseer en beroepstrots inhoud te geven. Aan de hand van het boek Beroepstrots geeft Alexandrien aan wat je moet doen om beroepseer inhoud te geven. Het boek kent ook hoofdstukken die in gaan op de begrippen moed, trouw, eergevoel, na eer en geweten handelen etc. Het boek kan dus een hulpmiddel zijn om in Europa binnen de vakbeweging en in de contacten met werkgevers en politici te praten over beroepseer en beroepstrots. Een omslag is nodig. De inhoud van het vak moet centraal staan.

Samenvatting door Alfred Lohman (CNV Publieke Zaak)

Alfred geeft aan dat op dit Congres veel verschillende visies en standpunten zijn geventileerd. Daarom was het niet gemakkelijk om daar een aantal algemene conclusies uit te trekken. Naar zijn mening kan het volgende gesteld worden:

- De discussie over beroepstrots, beroepseer, ethiek en integriteit is in deze tijd niet alleen nuttig maar vooral noodzakelijk;
- Beroepstrots, beroepseer, ethiek en integriteit moeten permanent op de agenda staan en tussen alle betrokken partijen (werkgevers, werknemers, politiek en samenleving) worden besproken;
- Niet alleen moet deze discussie op nationaal niveau worden gevoerd maar vooral ook op Europees niveau (Europese Commissie en Europees Parlement);
- Beroepstrots, beroepseer, ethiek en integriteit dient in gedragsregels en protocols te worden vastgelegd;
- Een daar hoort de professional zelf inhoudelijk bij betrokken te zijn. Het door anderen en van bovenaf opleggen is ongewenst;

- Vakbonden, als vertegenwoordigers van de werknemers dienen bij deze dialoog betrokken te worden;
- Vakbonden moeten op zoek naar partners die hun opvattingen over beroepstrots, beroepseer, ethiek en integriteit delen en bereid zijn dat aan ook aan de samenleving uit te dragen;
- De samenleving wordt gevraagd de meerwaarde van goed functionerende professionals te erkennen en zich daar ook zelf met respect naar toe te gedragen;
- Op basis van de afgesproken gedragsregels en protocols dienen de professionals, bij misstanden binnen de beroepsgroep, zelf te reguleren;
- Vakbonden moeten zorg dragen voor goede arbeidsvoorwaarden, arbeidsverhoudingen en arbeidsomstandigheden zodat de professional in een verantwoorde en goede sfeer zijn vak kan uitoefenen;
- Vakbonden dienen er ook voor te zorgen dat die arbeidsvoorwaarden, arbeidsverhoudingen en arbeidsomstandigheden ook redenen zijn en redenen blijven voor nieuwe werknemers om te kiezen voor een vak in het openbaar bestuur;
- Het continue bespreekbaar maken of houden van beroepstrots, beroepseer, ethiek en integriteit zal op den duur ook een bijdrage kunnen zijn voor een beter functionerende samenleving.

Nadat de conclusies zijn voorgelezen wordt om commentaar gevraagd. Er is geen commentaar en daarom wordt vastgesteld dat deze conclusies nu definitief zijn.

Afscheid diverse collega's

Aan het eind van het Congres wordt door de Secretaris-generaal van Eurofedop en diverse andere sprekers aandacht besteed aan het vertrek van Herbert Feine (FCG), Alfred Lohman (CNV Publieke Zaak) en Brain Caton (POA) enkele collega's. Een ieder wordt op eigen wijze toegesproken.

Afsluiting van het Congres

Eric de Macker, voorzitter CNV Publieke Zaak, stelt vast dat het een zeer zinvol Congres is geweest. Het gaat om een moeilijk onderwerp maar uiteindelijk heeft de diverse goede resultaten en goede conclusies op geleverd. Daar kan Eurofedop de komende tijd mee aan de slag. Hij dankt de deelnemers voor hun inbreng en discussie. Vervolgens wenst hij een ieder een goede thuisreis toe.

Zoetermeer, 1 november 2010.

Alfred Lohman, bestuurder CNV Publieke Zaak.